

AND
MARSHALL COUNCIL

OF THE
NORTH

1815

238841

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

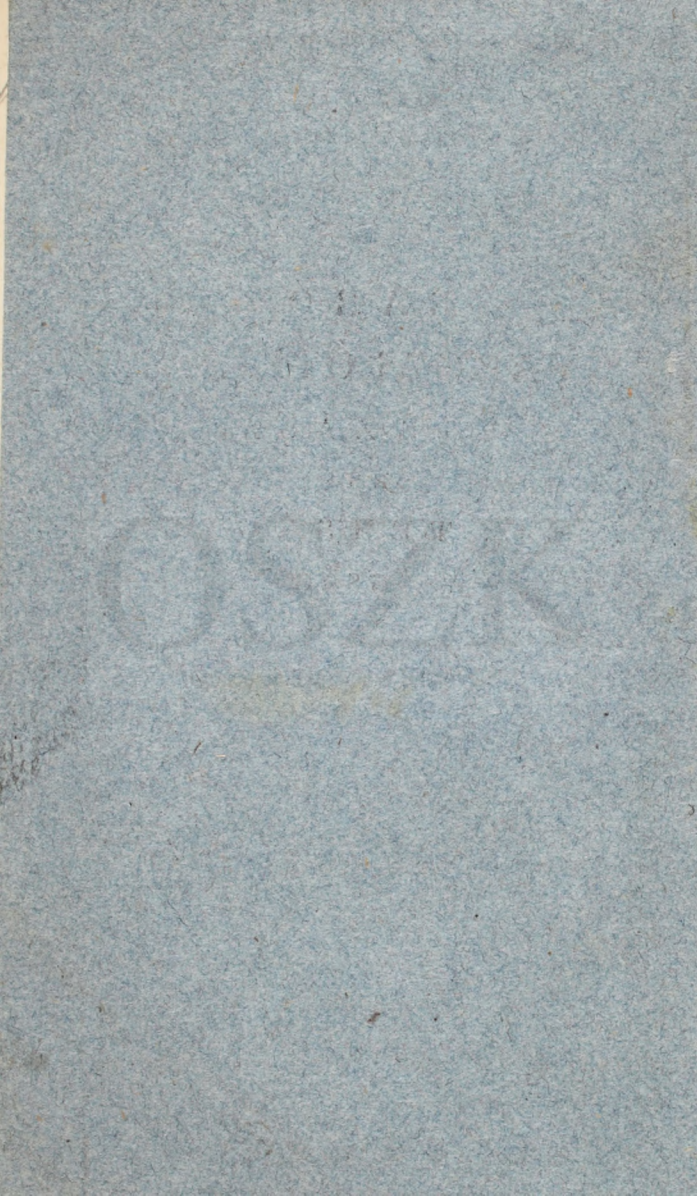

hss -
L. eleg. m.
833.2

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

B Á R Ó
NYARGALÓTZINAK
Ú T A Z Á S A
É S
M E S T E R S É G E S
H A Z U G S Á G A I.

VALÓSÁGOS MESTERSÉG

ÚGY HAZUDNI

HOGY

ÉRDEMES LÉGYEN

K I N Y O M T A T N I.

V A G Y ,

B Á R Ó

NYARGALÓTZINAK

TSUDÁLATOS

Ú T A Z Á S A.

P E S T E N.

TrattnerJános Tamás.Ts.K.pr.Könyvnyom.
betűivel és költségével.

1815.

Azt hiszitek nagy tudósok,
Nem tréfálnak az okosok?

M.N. MŰZEUM KÖNYVTÁRA
II. Nyomt. Növekedéknapló
1899 év 733 sz.

238841

B Á R Ó
N Y A R G A L Ó T Z I N A K
T U L A J D O N
B E S Z É D E.

Elindulék egyszer a' Hazámból tél középben, Muszka-Ország felé, mert tökéletesen azt hittem, hogy Német-Ország Éjszaki részein Lengyel-Országban, Kurlandiában és Liflandiában, a' fagy és hó, az utakat (mellyeket minden utazó szinte nyomorúságosabbaknak ír le, mint a' Virtus Templomához vezető utat) végre: a' mindenekről kegyesen gondoskodó fő Kormányozás, különös nagy költsége nélkül megjovitotta. Lóhátonn utaztam, mert az legkönnyebb utazás, kivált ha a' ló jó, és ha az ember meg tudja ülni. — Azonban illy esetben; az embernek egy betsület-tudó Postamesterrel sem kell perelni, sem pedig szomjas Kotsissától, egyik Kortszemből a' másikba hurczoltatni. Tsak könnyen voltam öltözve, mellyet is meglehetősen érzettem, mennél inkább közelítettem Észak felé. No már

képzelteti az ember, hogy olyan kegyetlen időben, a' legdurvább Éghajlat alatt, minő állapotban lehetett egy szegény öreg ember, kit is én Lengyel-Országban, az országúton, egy Mogyorófa bokor alatt találtam, mely nyomorútan és keservesen feküvék az ott, — alig vala a' mivel mezítelenségét befedje.

Lelkemből szántam szegényt, és ámbár; az én szívem is szinte megfagyott testemben, még is rá borítottam utazó köpenyemet.

Ezt úgy hagyván tovább utaztam, valamíg az éjtszaka, és a' setétség megleptek. Sohól nem hallottam sem nem láttam egy falut is. Az egész Tartomány hó alatt feküdt, és egy legkissebb ösvényt sem követheték.

Végre elfáradván a' lovaglásban, lovamról leszállottam, és megkötém, egy fának a' hóból kinyúló ágához. Bátorság okáért Pisztolyomat magamhoz vettem, ott közel lefeküdtem a' hóba, és olyan édesen elaludtam, hogy fel sem serkentem még egészen meg nem virradt. De mitsoda nagy volt az én bámúlásom midőn láttam, hogy én egy Falu közepén egy Templom kerítésében feküdtem. Eleinten lovamat nem láttam, de hallottam, hogy ott van valahol felettem — feltekintek, hát látom, hogy a' Torony hegyihez van kötve, és onnan tsüg le. Akkor tudám meg, hogy

miként történt az, tudni illik: azon éjtszaka a' falut a' hó egészen belepte volt — az idő egyszerre megváltozott, én aludtam, és a' mint a' hó lassan lassan elolvadt, szép tsendesen leereszkedtem, és a' mit én a' setétben, a' hóból kinyúló fa-ágnak gondoltam lenni, 's lovamat hozzá kötöttem, az a' Templom tornyának keresztje, vagy vitorlája volt.

Én minden további gondolkodás nélkül elővettem egyik pisztolyomat, és ellőttem a' kantár-szárát, így szerentsésen ismét lovamhoz jutván útomat tovább folytattam.

E' szerént minden jól ment mig Muszka Országba nem értem, a' hol éppen nints módiba; télen lóhátonn utazni. Én a' maximám szerént, azon esméretes Közmondáshoz: „illendően, falusisan“ szabtam. Ott tehát vettem egy kisdéd egy lovas szánkát, és úgy útaztam egész megeleléddel Sz. Péter Vára felé. Már most nem tudom ha Estlandiában é, vagy Ingermanlandiában volt-é, annyira még is jól emlékezem, hogy egy félelmes nagy erdőnek a' közepén volt, a' midőn én egy rettenetes nagyságú Farkast, a' zabálni kívánó teli éhségnek legnagyobb sietségével, utánnam ügetni láttam. Nem sokára el is ért, és mivel egyátaljában lehetetlen volt előtte elbújni, tehát én mechanice a' szánka hosszába lefeküdtem, és mind a' kettőnkért

való viaskodást a' lóra bízta. A' mit én gyanítottam ugyan, de se várni se reményleni nem mertem, megesett egyenesen. A' farkas engem' felsem vett, hanem általugrott rajtam, és lovamra rohant — egyszerre leharapta és elnyelte a' szegény állatnak az egész hátulsú részét, úgy hogy a' ló az ijedség és fájdalom miatt azután még jobban nyargalt. A' midőn én illetően módon észrevehetetlenül jól elhaladtam volna, nagy félelemmel, felemeltem fejemet, és iszonyodással vettem észre, hogy a' farkas magát majd csak nem, egészen a' lóba beléette. De alig fúrta be magát ilyen szépen azon jó helyre, észrevettem a' Tempót, és a' font korbátsommal, derekasan kezdtem a' bőrét kikészíteni. Azon váratlan ösztönözés, ezen borítékba, nem kevés ijedséget okozott néki, minden ereiből előre iparkodott. Lovamnak döglött teste a' földre dült, és imé lásd — a' ló helyett, az én farkasom maradott a' hámba. Én részemről még kevesebbé hagytam fel a' korbátsolással, és így sebes nyargalva, egészségesen és épen Sz. Pétervárába értünk mindkettőnk várakozásának ellenére, és a' város lakossainak nagy tsudálkozására.

Nem akarok az Uraknak Muszka-Ország ezen szép fő Városának, fekvése mestersege, Tudományai, és egyéb különösségei felől való fetsegéssel unalmat szerezni, és még kevésbé az Urakat egyéb víg tör-

ténetekkel, vagy a' Társaságoknak belső módjával, a' hol, a' Gazdaszszony a' Vendéget; mindég egy ital pálinkával és egy tsókkal fogadja, — mulattatni. Inkább szóllok az Urak figyelmetességének nagyobb és nemessebb tárgyáról, tudni illik: lovakról, és a' kutyákról, a' mellyeknek én is mindég kedvellője voltam; továbbá Rokákról, Farkasokról és Medvékről, mellyekkel, valamint mindenféle vadakkal Muszka-Ország, a' föld' golyóbisán minden Országok közt, leginkább bővölködik; végre szóllok olyan vadászatokról, vitézi gyakorlásokról, mellyek egy Nemes Emberhez inkább ille- nek, mint a' Deák, vagy Görög nyelvel való vesződség, vagy mint minden Czere- móniái, Complementjei, és ugrándozásai a' Frantzia pallérozottságnak — és a' — Haj- borzasztóknak.

Minthogy még egy darab idő belé telt, még az Ármádiánál Tiztséget kap- hattam; azért egynehány holnapig, kén- telen voltam, tökéletes szabadsággal, idő met és pénzemet, a' legnemesebb módon el gavalléroskodni. Könnyen elgondolhat- ják az Urak, hogy én mind a' kettőből, a' városon kívül is, az afféle derék Kom- pánistákkal, kik a' szabad és határtalan, erdei vadászatokat érdem szerint meg tud- ják betsülni, nem keveset pazéroltam el. — Mind az afféle változtatott időtöltések, mel- lyeket az alkalmatosság szült, mind az a'

különös szerentse, mely szerént: minden tselekedetem akaratom szerént elsült, a' leggyönyörködtetőbb időkre emlékeztetnek engem.

Egy reggel, a' háló szobám ablakjából látom, hogy egy nagy Tó, melly nem igen messze volt szállásomtól, vad-kátsáktól majd csak nem egészen beborított. — Hirtelen elevevém a' szeglethől puskámat, és a' gráditson lerohantam, még pedig olyan nyakra főre, hogy vigyázatlanságból, artzal az ajtóhoz ütköztem. Sze-meim igaz hogy szikrát vetettek; de az engem semmit sem tartóztatott. Csak hamar helyre értem, és éppen midőn már tzeloztam volna, akkor vevém észre, a' legnagyobb boszszúságomra, hogy az előtt kapott nagy ütés által, még a' koha is kiugrott a' puska sarkányából. Már most mi tévő legyek? — időt nem lehetett vesztetni. Szerentsémre eszembe jutott a' mi csak az előtt kevéssel szemeimmal történt. Felnyitottam tehát a' serpenyőt, a' puskámat a' vad-kátsákra tzelozva tartottam, és az öklömet az egyik szemem ellen készítettem, mellyből egy jó forma snllyos ütés által, annyi sztkrák pattantak ki, hogy a' puska elsült, és én öt pár Kátsát, négy Sneffet, és egy pár Vízi-tyúkot löttem le. Mikor az ész és lélek helyt áll, akkor vitetnek végbe férjfiás tselekedetek. Ha a' Katonák és Tengeri Hajósok, az által sokszor

megmenekednek; tehát a' Vadász sem kevesebbet köszönhetni annak szerentséjét.

Ekképpen úszkáltak egyszer, egy nagy Tóban, mellyhez én a' vadászat közben jutottam, egynehány tüztet Kátsák, egymástól jö távol elszéledve, úgy hogy ennem reménylettem, hogy egy lövéssel egy-nél többet leejthessek, és szerentsétlenségemre már nem volt több egy töltésemnél, pedig igen szerettem volna mindnyáját birtokomba juttatni, mivel egynehány barátimat, és esmerősseimet volt szándékom megvendégelni. Akkor találtam vadász tarisznyámban egy darab somkát, melly a' magammal hozott eleségből megmaradt; ezt egy hosszú kutya pórázra kötöttem, melyet elbontván még négyszer hosszabb lett — azután elrejtettem magamat a' par-ton lévő káka közzé, somka darabomat a' Tóba vetettem és mitsoda gyönyörűség volt nézni, midőn a' legközelebb lévő Kátsa előúszván azt elnyelte. Az elsőt nem sokára mind követte, és mivel az a' spárgán lévő' síros falat, hátul ismét emésztetlen kitsuszsztant, azt a' legközelebb lévő Kátsa megint elnyelte, és így tovább. Rövide-den; a' kis darab sonka mindenik Kátsán keresztül, megtette az utazást, a' nélkül, hogy a' spárgáról leszakadott volna. Ugy ültek már most felfűzve, mint egy sinór gyöngy. Én őket szépen a' partra kihúztam, a' 's spárgát vagy hatszor a' vállamra

tekertem, és így haza felé indultam. Mivel pedig a' szállásomtól jó távol voltam, és ezen sok Hátsáknak terhe alkalmatlan volt, már kezdettem bánni, hogy közzülök annyit felfogtam. De egy különös történet adta elő magát, melly engemet eleint, nem kis zavarodásba hozott. A' Hátsák mind elevenek lévén, szárnyaikkal repdesni kezdenek, és engem a' levegőbe magasan felemeltek. — Már most tudom sokaknál drága lett volna a' jó tanács; de én ezen állapotott is, a' mint tudtam, hasznomra fordítottam, és a' kaputomnak alsó részével, a' házam tájéka felé evedzettem a' levegőben. A' midőn éppen a' házam felett láttam magamat, arra került a' dolog, hogy miképpen ereszkedhessek leveszedelem, és kár nélkül: kaptam tehát, és egyik Hátsának a' másik után nyakát kitekertem, és az által szép lassan, éppen a' házam kéményin keresztül, a' konyhámban lévő tűzhely közepére leereszkedtem, a' mellyen még akkor nem volt tűz rakva, a' Szakátsomnak nem kevés ijedségére és bámúlására. — A' mint már megmondám, csak kell az embernek magán segíteni tudni ezen a' világon.

Egykor egy meglehetősen sűrő erdőben egy gyönyörű szép fekete Rókára botlottam. Valóban igen nagy kár lett volna az ő drága bundáját, golyóbissal vagy seréttel által lyukasztani. Renke Ur egy fa mel-

lett igen közel állott hozzá. Azon szempillantásban kihúztam a' golyóbist a' puskámból, és a' helyett egy jókora vasszeget tettem belé, a' puskát elsütöttem, olly mesterségesen találtam, hogy a' farkát erőssen egy fához szegeztem. Azután lassan hozzá ballagtam, elővettem a' vadász-késemet, a' poszáját álmetszettem, azután fogtam a' korbátsot, 's úgy kikorbátsoltam ő kegyelmét az ő szép bundájából, hogy szinte öröm volt ezen valóságos tsudát nézni.

A' történet, és a' jó szerentse, sokszor némelly hibákat jóvá is tesznek. Ezt én a' magam példámmal bizonyítom; mert egyszer egy igen mély erdőben, egy vad malatzot és egy vén Göbét egymás után ügetni láttam. — Az én golyobisom elhibázta a' tsélt — erre a' malatz magánosan előre szaladt, a' Göbe pedig merően állva maradott, mintha a' földhöz lett volna szegezve. A' midőn én ezen dolgot közelebb-ről megvizsgáltam, láttam, hogy egy vén vak Göbe volt, és a' malatzának farkát a' szájában tartotta, melly őtet fiúi szeretetből annál fogva vezette — mivel pedig az én golyóbisom köztök ment el, tehát az ezt a' vezető kötőféket elszakasztotta, mellynek végét a' Göbe még most is rágitsálta. — Mivel vezetője már most tovább nem húzhatta, megállott. Én tehát megfogván a' megmaradott végetskéjét a' malatz farkának, a' szegény vén elhagyatott állatot,

minden fáradság, és ellentállás nélkül haza vezettem.

Noha egyébaránt a' vad Göbek igen dühössek szoktak lenni, még is a' vad kanok sokkal kegyetlenebbek. Én egykor egyre akadtam az erdőben, a' midőn szerentsétlenségemre sem a' megtámadásra, sem a' magam védelmezésére elkészülve nem voltam, sőt már akkor nagy nehezen tudtam egy fa megé bújni, a' midőn a' dühös Bestia az agyarának egész erejével hozzám vágott, én fére ugrám, és a' helyett az ő agyarai olly mélyen bementek a' fába, hogy mind azoknak a' fából való kihúzására, mind a' veszedelmes vágás' újítására tehetetlen lett. — Ha, ha! gondolám magamban, majd rá szedlek most — hirtelen felkapék egy követ, és azzal egész erőmből az agyaraira kalapátsoltam, mellyeket olly mélyen bele görbítettem a' fába, hogy semmiképpen ki nem szabadúlhatott — és így békességes türéssel kellett néki elvért, míg én a' közelebb lévő faluból egy taligát és köteleket hoztam, hogy ő kegyelmét elevenen és egészségesen haza vihessem, melly szépen végbe is ment.

Mit mondanak az Urak e' következő történethez? tudni illik: Egyszer, mi nappal egy Lengyel-Országi erdőbe kimentünk, midőn haza felé jöttem, egy iszonyú nagy medve tátott szájjal előmbe áll, hogy elnyeljen, Hijába kerestem 'sebeimben pus-

kaport és golyóbist — semmit sem találtam, két puska kován kívül, melyeket az ember, minden esetre el szokott magával vinni. Ezekből az egyiket egész örömből a' medve tátott száján keresztül a' torkába hajítottam. — Mivel ez nékie nem igen lehetett szája ízére, tehát az én medvémbalra fordult, és elindult, még pedig úgy, hogy a' másik kovát a' hátulsó kapuján beléhajítottam. — Tsudálatosan és igen jól ment minden. — Az utolsó kova nem tsak hogy belé ment, hanem még a' benn lévő kovával úgy öszveütődött, hogy mindjárt tüzet adott, és a' medvét iszonyú roppanással szélyelvetette. Azt mondják, hogy az a' féle a' posteriori aplicált kő, ha egy mássikkal a' priori jól öszveütközött, már sok medve - harapású Túdóst és Philozofust a' levegőbe vetett. — Noha én az egyszer egészséges bőrrel kimenekedtem, még sem szeretném ezen állapotot még egyszer próbálni, vagy egy medve ellen más védelemző eszközök nélkül kikelni.

Már egy darabig az volt szerentsétlenségem, hogy a' legvadabb, 's kegyetlenebb állatok, épen akkor támadtanak meg, mikor nem tudtam nékik ellent állani, mintha az ő belső érzések, az én védelemre való tehetetlenségemet, nékik elárúlta volna. Így rohant rám egyszer egy nagy Farkas, véletlen, úgy hogy egyebet nem tudtam tenni, hanem öklömet a' torkába ütöttem. — Bá-

torság okáért, mindég tovább tovább taszítottam karomat, egész a' vállamig. Már most mi tévő legyek? Én ugyan éppen nem mondhatom, hogy az a' szoros situatio, nékem jól állott volna — tsak gondolja meg az ember: szemtől szembe egy Farkassal! mi ugyan éppen nem igen szerelmesen pislogtunk egymásra. — Ha én a' karomat kihúztam volna, úgy az a' vad állat, még nagyobb dühösséggel látott volna testemnek szabdalásához, annyit az őszikrázó szemeiből értelmesen ki lehetett sabbizálni. Rövideden én az ő belső részét megmarkolván, a' belsőjét ki, a' külsőjét pedig befordítottam mint egy kesztyűt, a' földhöz vágtam és ott hagytam.

Ezt, másodszor egy veszett kutyával nem mertem próbálni, melly Sz. Pétervárába egy keskeny utcában nekem szaladott. — Szaladj a' mint lehet, gondolám magamban. És hogy annál könnyebben futhassak, felső ruhámat levetettem és egy házba beszaladtam. — A' felső ruhámat azután az Inas által bevitettem, 's 'a többi ruháim közzé az almáriomba akasztattam. Másnap nagy ijedségbe ejtett az én Jankóm kiáltása. — „Méltóságos Báró Ur!“ a' felső ruhája megveszett. — Én hirtelen felfutottam hozzá, és jobbára majd minden ruháimat elhányva és szélyel szaggatva a' földön találtam. Az a' kujon, mindjárt kitalálta, hogy a' felső ruhám megveszett,

mivel magam is éppen akkor érkeztem oda, midőn egy a' legszebb gála ruhámra rohant, és azt minden irgalmasság nélkül ide 's tova hirtzolta és tépte.

Mind' ezen esetekből, Uraim, mellyekből én mindenkor, szerentsésen ugyan, de a' legnagyobb veszedelmek közt menekedtem ki, a' vak történet legtöbbet segített, mellyet bátorság, és feltalálás által hasznomra tudtam fordítani. Ezek mind összevéve, a' mint kiki tudja, a' szerentsés Vadászt, Hajóst, és Katonát foglalják magokban. — Az mindazonáltal ugyan gondatlan, és gyáva Vadász, Admiralis, vagy Generális volna, a' ki magát mindég tsak a' vak szerentsére bízná, és magán más mesterséges feltalálással nem tudna segíteni. — Az efféle szemrehányás engem nem illet; mert én mindég híres voltam, mind az én lovaim, kutyáim, és fegyvereim, különös voltokra nézve, mind azon módra nézve, hogy azokat mindég kéznél tudtam tartani; úgy annyira, hogy méltán dicselkedhetem azzal, hogy minden az erdőben, mind a' mezőkön és réteken, nevemnek elég nagy ditső emlékezetet szereztem. — Én ugyan nem akarok annyira leereszkedni, hogy lovamról, istállómról és kutyáimról beszéljek, a' melly a' vadász Cavallérok tulajdonsága, de egyik kedves kutyámról még is kell említést tennem. — Ez az állatotska agár volt. Soha nem láttam's nem is

volt ennél jobb. Ez szolgálatomban vé-
nült meg, és nem annyira a' termetére
mint az ő rendkívül való serénységére volt
nevezetes. Azzal én majd minden nap va-
dásztam. — Ha látták volna az Urak, bi-
zonyosan tsudálták volna, hogy mint sze-
rettem és agaráztam vele. Olly serényen,
olly sokszor, 's olly hosszasan futkozott
szolgálatomban, hogy már a' lábait a' la-
potzkájáig elkoptatta, és élete vége felé
már csak borz keresőnek használhattam,
melly tulajdonságával is nem kevés ked-
ves esztendőket szerzett. Régenten mint
Agár (noha bene szuka volt) egykor egy
Nyúlat kergetett, melly felette vastagnak
látszott. Sajnáltam a' szegény Agarát, mi-
vel nagy hasa volt, 's még is olly sebe-
sen akartfutni, mintegyébkor. Tsak mesz-
szire követtem őtet lóhátonn. Egyszerre
nagy ugatásokat hallok, mintha egy egész
sereg kutya lett volna együtt, de igen vé-
konyan, hogy nem tudtam mit gondoljak —
midőn közelebb értem, látom a' rettenetes
tsudát. A' Nyúl futtában megellett, Aga-
ram megkölykezett, és a' nyúl éppen annyi
nyúlatskákat mint az én agaram kölykeket.
A' nyúlatskák természetjek szerént mind
futásnak indultak, a' kutya-kölykek pedig
nem csak üzték, hanem el is fogták. Ez
által egyszerre hat nyúl és hat agár' Ura
lettem, noha' csak egyel próbáltam volt
szerentsét.

Ezen tsudálatos agárra éppen olly gyönyörűséggel emlékezem, mint egy Litvániai lovamra, melly megbetsülhetetlen volt; ehez történetből jutottam, melly nékem alkalmatosságot adott, lovaglásbéli mesterségemet, nem kevés dicsőségre kimutatni. Egyszer a' Gróf Prnobejszki szép falusi Jószágában voltam, és a' vendéglő Palotában maradtam a' Dámákkal theázni, még a' többi Urak az udvarra lementek, hogy egy szilaj csikót megnézzenek, mellyet éppen akkor hozának ki a' ménesből. Hirtelen segítségre való sikóltást hallánk. Én lesiettem a' gráditson, és látom, hogy a' ló olly vad és szilaj, hogy senki sem mérészlett hozzá közelíteni. Zavarodva és rémülve állanak a' Lovaglók; félelem és rettegés lebegett mindenik' ábrázatján, midőn én egy ugrással a' ló' hátán ültem, és a' ló ezen hirtelen való meglepés által, nem tsak hogy megrettent, hanem még az én különös jó lovaglásbéli mesterséges forgatásaim által egészen letsendesedett és megszeledült. — Hogy azt a' Dámáknak még jobban megbizonyítsam, és ok nélkül való félelmektől őket megmentsem, megszorítám a' lovat, és belovaglék egy nyitva lévő ablakon a' Theás Szobába. — Ott lovaglék külömbkülömbféle módon, hol lépve, hol tropba, hol pedig vágztatva, végre a' theás asztalra is felugrottam, és ott kitsinben lóoskolát formáltam, mellyen a' Dámák kü-

lönösen örvendettek. — Az én paripátkám olly tsudára méltó módon viselte magát, hogy még tsak egyetlen egy kannát vagy csészét se tört el. Ez által a' Dámáknak és a' Frófnak úgy kegyelmébe estem, hogy a' Gróf szokott nyájasságával kért, hogy a' lovat fogadnám el tőle ajándékba, és mennék el rajta háborúba, a' melly nem sokára fog kezdődni a' Törökök ellen Gróf Műnik vezérlése alatt, győzni és hódítani.

Igaz hogy már akkor kedvesebb ajándékot nem kaphattam volna, kivált mivel azon Háborúról nékem sok jót jövendőlték volt, a' mellyben én mint Katona próbát akartam tenni. — Egy ollyan ló, melly bátor, tüzes, szelíd mint a' birány, és Buccephalus egyszersmind mindég egy vitéz Katona kötelességeire, és azon bámúlásra méltó tettekre emlékeztetett engem, melyeket egy ifjú Nagy Sándor végbe vitt volt.

A' többek között úgy látszott, hogy a' Háború tzélja az Orosz fegyver' ditsőségének helyre állítására tzélozott, a' melly Péter Czár alatt a' Pruth vize mellett történt tsatában egy kevés tsonkúlást szenvedett volt. — Ebben is tzélunkat értük, külömbkülömbféle nyomorúlt, de még is nevezetes ütközetek által a' fő Hadi Vezérnek kormányozása alatt, a' kiről előbb emlékezetet tettem.

Én nem tulajdonítok magamnak semmi különös érdemet azonszerentsés ütközetekből. — Mi mindnyájan csak kötelességünket tellyesítettük, melly egy Patriota, Katona, és rövideden egy derék férjű szava szerént, igen sokat magában foglaló kitétel, egy olly kitétel, melly fontos dolgokra tzelez, igaz hogy a' gyűlevész és korhely tsoport azt igen tsekélyül képzelheti. Azonban én egy Tsoport lovasságnak Vezérévé tétetven különböző Expedíciókba mentem, a' hol a' dolog tulajdonokosságomra és vitézségemre bízott, mellynek következését, igaz lélekkel a' magam és vitéz társaim bátorságának tulajdonítom, kiket én győzni és hódítani vezéreltem.

Egykor, midőn a' Törököt Oztokovba bekergettük, az Előljáró Sereg igen nagyon megszorúlt volt. — Az én tüzes Litvániai paripám szinte az ördögök konyhájába vezetett. — Engem, az Elővígyázásra meglehetősen meszsze küldöttek, egyszer láttam az ellenséget por fellegeben felénk igyekezni, melly miatt se számát se szándékát tellyességgel nem tudhattam. — Magamat hasonló por fellegebe takarni, igaz hogy csak mindennapi feltalálás lett volna tőlem, de csak annyi haszon lett volna benne, mint abban, hogy előre küldettem. Innen elküldém Katonáimat a' bal és jobb Szárnyak ellen, és olly nagy port

tsináltattam velek, a' minőt tsak lehetett. Magam pedig egyenesen mentem az ellenség felé, hogy közelebbről szem-hegyre vegyem. — Ebben tzelomat értem, mert az ellenség tsak addig hartzolt és állott egy helyben, míg a' Seregemtől való megijedésből magát rendetlenül hátravonta. Már most ideje vala vitézül megtámadni. Mi őket egészen elszélesztettük, keményen megvertük, és nem tsak hogy várába bekergettük, hanem még vért szomjúhozó kívánságunk ellenére a' váron is keresztül szalasztottuk.

Minthogy pedig az én paripám rendkívül sebesen nyargalt, a' kergetéshen én voltam a' legelső, és mivel láttam, hogy az ellenség a' vár másik kapuján kifut, tanátsosnak tartottam a' város piatzán megállani, és az egybegyűlésre trombitát fúvatni. — Megállék, de képzeljétek, Uraim', az én bámúlásomat, sem trombitást, sem egy élő lelket Huszáraim között nem látték magam körül. — „Vallyon nem más utszákon nyargalnak-é azok? — vagy mi lett belőlök?” — gondolám magamban. — Azomban vélekedésem szerint nem lehetek meszsze, és utol kellett volna nekik engemet érni. A' várakozás közben elvezetém lovamat a' piatzon lévő kúthoz, és megittattam. — A' ló mértékletlenül ivott, és olyan nagy szomjusággal, melly

kiölthatatlan volt. De az természetesen esett ; mert a' mint én embereimet néztem, mit gondolok , Uraim, hogy megpillantottam ? — A' szegény lónak , egész hátulja, kereszt-tsontja és odala oda volt, és szépen el volt metzve. — Így a' viz, a' mint elől bement, hátul kifolyt, a' nélkül, hogy a' ló szomjúságát óltotta és megfrissült volna. — Hogy mi módon esett az, előttem mese volt, míg a' város kapujához vissza lovagoltam. Ott látám már, hogy a' midőn én a' futó ellenséget benyomtam , a' kapu rostélya, a' nélkül, hogy észrevettem volna, leeresztetett, melly által, a' ló hátulsó része, melly még akkor is vitzkándozva feküdt a' kapun kívül, szépen lemetszetett. — A' kár kipótolhatatlan lett volna, ha a' 'mi Kovátsunk, egy módot nem gondolt volna, hogy mind a' két rész, még melegen ismét egyberagasztassék. Ő tudni illik egyberagasztá azokat Borostyánfának gyenge növéseivel, melly már ott kéz ügybe volt. A' seb begyógyult ; és az történt vele, a' mi tsak egy olly nevezetes lóval történhetett. Tudni illik: a' növések, a' ló testében gyökeret vertek, felnőttek, és szép bóltozat formájú zöld ágak lettek felettem , úgy hogy az után a' magam és lovam borostyánnya árnyéka alatt sok tisztességes lovaglást tettem.

Említést teszek még mellesleg, egy kis alkalmatosságról, melly ezen tsatában történt. Én olyan keményen, olly sokáig, olly fáradhatatlanúl vagdaltam az ellenséget, hogy végre a' karom, a' vágásnak meggyógyíthatatlan mozgásába esett mellyet még akkor sem zabolázhaték meg, midőn már az ellenség a' hegyeken is túl járt. Hogy tehát, ne hogy magamat vagy közel jövő embereimet minden ok nélkül merjem, és hogy pihenhessek és alhasam, szükségesnek tartottam karomat köntőben hordozni, mintha éppen fele el lett volna vágva.

Egy ember, Uraim, ki ollyan lovat, mint az enyim volt meg tudott ülni, arról még ollyan lovaglás módját is fel lehet tenni, a' melly egy keveset mesének látszik. — Mi ostromoltuk, már nem tudom mellyik várost, és a' Fő Vezér igen nagyon igyekezett volna megtudni a' Várban lévő környülállásokat. — Nagyon terhesnek, sőt lehetetlennek látszott, annyi Elő-Őrkön, ostromló szerszámokon, és Strásákon, a' várba jutni, ember sem találta-tott, ki ravaszsága által azt szerentsésen végbevihetne volna. A' bátorságtól és szolgálatra való készségtől elragadtatva, egy nagy ágyú mellé állottam, a' melly éppen akkor süttetett ki a' Vár felé, hop! felugram a' golyóbisra, olly szándékkal, hogy

a' Várba vitetem magamat. De mikor már fele útját a' lebegőbe ellovagoltam volna, sokkülömböző gondolatok ötlöttek fejembe. Hm! gondolám, már így igaz hogy bemehetsz, de azután, hogy fogsz kijönni? Mi történhetik meg rajtad a' várban? — Ott majd Spionnak gondolnak, és a' legközelebb lévő akasztófára kötnek. Ezt az ágyát pedig a' betsületnek tsak nem ohajtom. Illy gondolatjaim után tsak hamar meghatározám magamat, és éltem az alkalmatossággal; mert a' mint a' Várból egy ágyú golyóbis egynehány lépésnyire tőlem Táborunk felé repülne, a' magamról arra szökém által, és igaz hogy a' dolgot el nem igazítva, de még is szerentsé- sen és jó egészségben érkeztem vissza a' mieinkhez.

A' millyen könnyű és jó ugró voltam én, olyan volt a' lovam is. Sem árok, sem kert nem akadályoztatott engemet, mindég egyenesen mentem a' lovammal. Egykor egy Nyúl után nyargaltam, melly éppen az ország útján futott keresztül. Két szép Dáma egy kocsiban, éppen azon úton ment, köztem és a' Nyúl között. Az én lovam úgy keresztül vágatott a' kotsin, mellynek ablakai éppen nyitva voltak, hogy alig volt időm a' kalapomát levenni, és ezen vakmerőségért a' Dámáktól engedelmet kérni,

Más ízben egy posványoshelyen akartam keresztülvágtatni, melly nékem eleintem nem tetszett, olyan szélesnek, mint a' minőnek tapasztaltam az ugrás közben. A' levegőben lebegve tértem vissza, hogy majd távolabbról ugrassak neki. Másodszor hasonlóképpen nem ugorhatám keresztül, hanem messze a' tulsó partjához nyakig merülék a' motsárba. — Itt hihetőkép-pen megfulladtam volna, ha tulajdon erős karom saját üstökömnél fogva, lovammal együtt, mellyet térdeim között szorítva tarték, kinem húzott volna.

Minden vitézségem, okosságom, és lovamnak is minden erőssége, sebessége mellett is, a' Török háborúban még sem ment nekem minden az én kívánságom szerént. Olly szerentsétlenül jártam, hogy a' sokaság tsak ugyan erőt vett rajtam, és Hadi fogságba estem, és a' mi még sokkal keservesebb, a' mint Törököknél szokásban van, eladtak Rabszolgának. Ezen alaton állapotban, nem annyira volt az én napszámom sanyar és terhes, mint különös és unalmas. Nékem kellett a' Szultán méheit minden nap a' legelőre hajtani, egész nap őrizni, estve pedig ismét kosa-raikba vissza hajtani. Egy estve hibázott egy méh, de hirtelen észrevettem, hogy két medve megtámadta volt, és a' méze kedvéért öszveakarta szaggatni. Mivel

pedig semmi más fegyver forma nem volt akkor a' kezem között, tsak az ezüst fejsze, melly a' Szultán Kertészszeinek és Földmivelőinek emlékeztető jelek, azzal a' két Haramiára hajtottam, olly tzéllal, hogy majd elfogom őket kergetni. Az által a' szegény méhet igaz hogy megszabadítottam; hanem az én igen erős karom szerentsétlen sebes hajtása által, a' fejsze úgy felrepült, hogy meg sem állott még a' Hóldba le nem esett. Már hogy kaphattam volna meg a' fejszét? Minő lajtorját állithattam volna fel a' földről? Akkor eszembe juta, hogy a' Török bab hirtelen és nagy tsudára méltó módon nagyra felnő. — Abban a' pillanatban elveték egy szemet, a' melly igazán mingyárt fel is nőtt, és a' Hóldnak egészen egyik szarváig nyúlt. Ekkor felmászék örömmel a' Hóldba, és pedig szerentsésen. Meglehetős terhes munka volt az én ezüst fejszémet olly helyen keresni, a' hol minden portékák úgy fénylettek, mint az ezüst. Végre megtaláltam a' fejszét egy rakás pozdorján. Azután ismét vissza akarétek térni, de óh! az alatt a' nap forrósága kiszárasztotta babomat, hogy lehetetlen volt rajta lemenni. Már mi tévő lettem volna? Kötelet fonék magamnak a' pozdorjából, a' minő hosszát tsak lehetett. Azt a' Hóldnak egyik szarvához kötöttem, és leereszkedtem rajta. Bal kezembe a' kötelet, a' jobb kezembe pedig fejszémet tartottam. —

Igy a' mint jó darabot tsúsztam, azt a' darabot a' mi felettem volt, mindég le vág-
tam, és ugyan azt alatt ismét egybe kö-
töttem, melly által jó formán leérkeztem.
Igaz hogy az a' gyakorta való vágás és
egybe kötés a' kötelnek nem volt hasznos,
valamint hogy én sem érheték le általa a'
Szultán földjére; mert még voltam egyne-
hány mértföldnyire fenn a' felhőkben, a'
midőn egyszer a' kötelen csak ketté szaka-
dott, és én olly sebességgel leestem az Is-
tennek áldott földjére, hogy egészen el-
kábúltam. Minthogy pedig a' testem nehéz
volt, egy ollyan lyukba estem, melly leg-
alább kilentz ölnyre volt a' földben. Az
után magamhoz jöttem ugyan, de nem tud-
tam, hogy mimódon jőjjenek ki. De mire
nem viheti az embert a' szükség? Körmöm-
mel, melly már akkor szinte negyven esz-
tendőttől fogva nem volt elvágva, olly grá-
ditsokat ástam, hogy szerentsésen kiha-
ladtam.

Ezen unalmas tapasztalásom után oko-
sabbá lévén, jobb móddal próbáltam a'
medvéktől, mellyek olly igen szerették
méheimet, és a' mézes kosarakat, megme-
nekedni. Egy paraszt kotsi rúdját beken-
tem mézzel, és onnét nem messze éjtszaka
lefeküdtem. A' mit gyanítottam, megtör-
tént. Egy iszonyú nagy medve, a' méz
szagára oda ment, és a' rúd hegyét el-

kezdé kíváncsilag nyalni, és addig nyalta, míg nem úgy befalta, hogy a' rúd ra ta keresztül ment. Midőn pedig én azt látnám, hogy a' rúdat olyan szépen befalta, oda futék, a' rúd végén lévő szeg lyukát egy hosszú faszeggel bedugván, a' kíváncsi medvét a' vissza meneteltől megakadályoztattam úgy hogy más napig ott kellett néki ülni. — Ezen történeten, a' Nagy Vezér a' ki éppen akkor sétált volt ottan, szinte halálra katzagta magát.

Nem sokára azután a' Muszkák békeséget kötöttek a' Törökökkel, és én is, mint a' több Hadi foglyok Pétersburgha vitettem. — Azután én is bútsút vevék, 's elhagyám Muszka Országot, a' nagy Revolutio ideje tájban, az előtt mintegy negyven esztendővel, midőn még a' bőltsőben lévő Császár az annyával, attyával, és a' Braunsvaigi Hertzeggel, és Münnik Fő Vezérrel, és még többekkel, Sziberiába küldettek. Azon idő tájban az egész Európában rendkívül való kemény tél volt, úgy hogy a' Napban valami fogyatéknak kellett történni, melly miatt még a' mai napig is szenved. Onnét Hazámba vissza utazván sokkal nagyobb alkalmatosságot szenvedtem, mint mikor Muszka Országban utaztam.

Minthogy pedig az én Litvániai paripám Török Országban maradott; azért Postán kellett utaznom. Történt egyszer, hogy egy igen szoros és tövisekkel benőtt

útra értünk, akkor mondtam a' kotsisnak, hogy fújja meg a' Posta sípot, ne hogy más szekér jöjjön velünk szembe, és megszorúljunk. Az én kotsisom minden erejéből fúja, de haszontalan — egy hangot se botsáthatott, melly is előttünk megfejt-hetetlen, sőt még valóban szerentsétlenség is volt; mert tsak hamar egy kotsi jött velünk szembe, melly miatt, természet szerint már elébb nem meheténk, Én is hirtelen kiugráma' kotsiból, és a' lovakat kifogám. — Azután a' kotsit, négy kerekével és minden bagázsiájával vállamra vévén, tüskön bokron, mintegy kilentz lábnyi magosan, melly a' kotsi nehézségét felvéve, nem volt kicsinység sem tréfa, által ugrottam vele a' síkra. Egy más viszszaugrás által pedig az idegen kotsi eleibe értem ismét az útba. Ez meglévén, vissza siettem lovaikhoz, mindenik hónom alá egyet vévén, az előbbeni módon tudni illik által és ismét vissza ugrottam velek, és ismét befogatván szerentsésen a' stacionkhoz értem a' vendégfogadóba. De szinte el is felejtém, a' mint másodszor ugrottam a' töviseken az egyik ló, a' melly igen szilaj és vad volt, rugdalásával nem kevés alkalmatlanságot tett, de én annak hamar eleit vettem; mert a' hátulsó lábát a' kaputom 'sebébe dugtam. A' vendégfogadóban ismét kinyúgodtuk magunkat. A' ko-

tsis felfüggesztette egy szegre a' sípját a' konyhán a' tűzhöz közel, én pedig általellenébe leültem.

Már most halljátok Uraim, mi történt! egyszer tsak azt halljuk: Tereng! Tereng! teng! teng! mielőbámúltunk, és akkor tudtuk meg, hogy miért nem fújhatá a' Posta Hotsis a' sípját. — A' hangok meg voltak fagyva, és most olvadának fel lassan lassan. — Így mulattata bennünket a' Posta síp, a' nélkül, hogy valaki száját hozzá értette volna. Akkor hallám a' Burkus marsot — szerelem és bor nélkül. — Itt volt tegnap Miska bátsi — és még egy szép estvéli nótát is: Most még az erdők is nyúgosznak. — Ezen utolsó ének bévégezte a' tréfát, valamint én is Muszka Országi útazásomat.

* * *

Sok utazók némellykor többet szoktak írni, mint a' mennyit igazán tapasztaltak; azért nem tsuda, ha az Olvasók el nem hisznek mindent. Hogy ha tehát az én Olvasóim között is találatnék vagy egy, ki ezen igazságokban kételkedne, úgy kén-

teleníttetem az ő kétségeskedéséért ötet
szívesen kérni, hogy addig távozzon, míg
a' Tengeri Történeteimet elkezdem; mert
azok még tsudálatosabbak, ámbár éppen
ollyan igazak.

B Á R Ó
N Y A R G A L Ó C Z I N A K
T E N G E R I T Ö R T É N E T E I.

Az 1766-dik esztendőben, egy elsőrangú Anglus Hadi Hajón Portsmouth felé utaztam, száz ágyúkkal és tizennégy-száz emberrel Északi Amerikába. Itt igaz hogy mind előbeszélhetném, a' mi rajtam Angliában történt; de máskorra hagyom. — Egyet mindazonáltal, a' melly igen rendes, melleleg előhozok : Szerentsém vala a' Királyt, a' mint nagy pompával, a' maga Hintójába, a' Parlamentumban ment, látni. Egy rendkívül nagy és tiszteletre méltó szakállós Kotsis, kinek szakállába az Anglus Czímer igen szépen ki volt metzve, nagy méltósággal ült a' Bakon, és az ostorával igen tisztán és mesterségesen ezt tsattintotta:

G. K. *)

Folytatván útunkat, semmi emlékezetre méltó nem történt velünk, míg a'

*) György Király.

Sz. Lölintz vizétől, mint egy háromszáz mértföldnyire nem távoztunk. Itt a' Hajónk nagy rohanással valamibe ütődik, melyet mi kőszirtnek véltünk. — A' mint a' vasmatskákat levetettük 500. öllel még fenekét nem értük. A' mi ezen esetet még tsudálatosabbá, és szinte meg nem foghatóvá tette, hogy a' mi kormányunkat elvesztettük, árbotzfánk darabokra tört. Egy szegény ember, ki éppen az Árbotzfamelllett ült, legalább három mértföldnyire repítettett a' hajótól, 's még sem esett a' vízbe, mert a' mint a' levegőben ment, olly szerentsés volt, hogy egy tenger lúd-
nak farkát megfogta, melly nem tsak hogy a' vízbe való fulladását megakadályoztatá, hanem még alkalmatosságot szolgáltatott néki, a' hátán, vagy is inkább a' nyaka és szárnya közt addig úszni, míg a' tsónakra érhetett. Még az a' jele is volt az erőszakos rohanásnak, hogy az emberek mind felfordúltak fővel, — az én fejem is az által egészen a' gyomromba gyúródott, és eltelt egynehány hónap míg régi állapotját vissza nyerte. Mi mindnyájan bámulásban és leírhatatlan zavarodásban voltunk, míg egy nagy Czethalnak megje-
nése mindent kinyilatkoztatott, melly a' víz színén magát melegítvén szunnyadott. Ez az iszonyú állat nagyon rosszsz neven vette, hogy hajónkkal őtet háborgattuk, annyira, hogy nem tsak hogy farkával a'

Hajó oldalát és az egyik fedelet betörte, hanem egyszerre a' legnagyobbik vasmatskát, melly szokás szerént a' kormányhoz volt tekerve, foga közzé vette, és legalább hat mértföldnyire, egy óra alatt hat mértföldet tévén, haladott a' hajónkal. Isten tudja, hová hajókáztunk volna, ha kötelünk el nem szakadt volna, melly által a' Czethal hajónkat, mi pedig vasmatskáinkat vesztettük el. Midőn pedig azután ismét Európába evezünk, megint reá akadunk ugyan azon Czethalra, egynehány mértföldnyi távolyságra, ugyan azon helyenn, megdögölve a' vízben úszva, és volt legalább fél mértföld a' hosszúsága. — Minthogy pedig olly iszonyú nagy állatból keveset vehettünk a' hajóra, tsónakainkon kimentünk, fejét nagy bajjal levágtuk, és nagy örömünkre nem csak a' vasmatskáinkat, hanem még negyven öl kötelet is találtunk, melly a' bal felől való fogának az odvában volt elrejtve.

Ez a' történet volt ebben az útban a' legnevezetesebb. De megálljunk egy szerentsétlenségünket szinte elfelejtettem, hogy tudni illik midőn a' Czethal legelőbb hajónkal elúszott, a' hajó kilyukadt, és a' víz olly erősen folytbe, hogy minden munkánk után egy fél óra múlva elmerült volna. Mint egy lábnyi nagyságú vala a' lyuk. — Minden módon próbáltam a' lyukat bedugni, de haszontalan, végre én mentém meg a'

szép hajót, és benne lévő számos embereket a' világon a' legszerentsésebb feltalálás által. Ámbár ugyan nagy volta' lyuk, még is bedugám azt a' legkedvesebb portékámmal, a' nélkül, hogy nadrágomat levettettem volna, és ha nagyobb lett volna is a' nyílás, még is elég lett volna. Azon Uraim nem tsudálkozhattok, mert én mind a' két részről Hollandiai, vagy legalább Vesztfáliai Familiából származtam. — Situatióm igaz hogy hüvös volt, a' mint pápaszemmel néztem, de nem sokára Átsok mestersége által felváltattam.

M Á S O D I K

T E N G E R I T Ö R T É N E T.

Egykor a' közép tengerben igen nagy veszedelemben forgottam. — A' mint tudni illik förödnék, egy nyári dél után nem messze Marseillétől, észreveszek egy szörnyű nagy halat, tátott torokkal reám lövelleni. — Kétség kívül nem volt vesztegetni való időm; kikerülnöm sem lehetett tellyességgel. Következésképpen öszveszorítám magamat, a' minttsak lehetett, tudni illik lábaimat felkapám, vállaimat pedig szorossan testemhez kaptsolám, Ezen helyheztetésben letsúsztam a' torkán le a' gyom-

rába. Ott, a' mint könnyen el lehet gondolni, egy ideig nagy setétségben voltam, de nem éppen eltűrhetetlen melegségben.— De minthogy hová tovább ő kegyelmének gyomorrágást okozhattam, minden bizonyal szeretett volna tőlem megmenekedni. És mivel ezen új szállásom éppen nem volt a' legszűkebb, el nem mulattam ő kegyelmét ugrásaimmal 's döföléseimmel mulattatni. — Nem is nyughatatlanította őtet semmi jobban, mint lábaim mozgása, a' mint a' legugróssabb magyart kezdém tántzolni. Erre rémitő ordítással, egész erőből majd fele részét a' víz színére kidobá. — Ekkor egy arra övedző Olasz kereskedő hajó észrevette, és nem sokára kifogó borgokkal üldözék. Mihelyt a' partra kihurtzolták, hallám az embereket azon tanátskozni, miként kontzolják fel, hogy mentől több olajat nyerjenek belőle. — Értvén Olaszúl, a' legnagyobb ijedségben voltam, gondoltam, hogy pár Compagnie engem is felhasítanak; azért a' mint lehetett a' gyomra közepére húztam magam', a' hol tizenkét ember is elférhetett volna, vélvén, hogy elébb a' külső részéhez fognak. Azomban félelmem tsak hamar elenyészett, a' midőn testének első részét kezdék felbontani. Mihelyt a' legkissebb sugárát láthatám a' világosságnak pislogni, egész torokkal kiáltám ki nékik: melly kedvem volna az Urakat latni, és ezen

keleptzéből kimenekedni, mellyben már szinte megfulladtam. — Eleven rajzolással tetszett kimindenek képen az álmélkodás, midőn egy halból emberi szózatot hallának; de még mennyire nevededett az, midőn egy megtestesült mezítelen embert látának belőle kísétálni. Rövideden előbeszélém nekik az egész történetet, mint most az Uraknak, mellyre ők halálra bámúlának.

Minekutánna pedig egy kis frissítőt vettem volna magamhoz, a tengerbe ugrotam, hogy magamat megmossam — a ruháim után úsztam, mellyeket a parton, éppen abban az állapotban megtaláltam, a mellyben hagytam volt. A' mint felvetettem, mintegy harmadfél óráig voltam ennek a' Bestiának gyomrában zárva.

H A R M A D I K

T E N G E R I T Ö R T É N E T.

Midőn még a' Török szolgálatban voltam, gyakran töltöttem időmet a' Marmora tengerén egy mulató Bárkán, a' honnan egész Konstantzinápolyra és a' Nagy Szultán' Serailjára a' legszebb kinézés vagy. Egy reggel, a' többi között, midőn az Égnek tisztaságát szemlélném, észrevettem valami gömbölyűt, ha nem tsalatozom, akkora lehetett, mint egy Biliárd

golyóbis, a' levegőben, mellyről még egyéb is függött le. — Azonnal a' legjobb mada-rászó puskám után nyúltam, mellyet, ha tsak lehet, soha magamtól el nem hagyok, megtöltem egy golyóbissal, és a' gombölyű valamire reá lőttem; de nem találtam. — Másodszor két golyóbissal, akkor sem ta-láltam — harmadszor négy vagy öt golyó-bissal, akkor egyik részét kilyukasztottam, és leszállítottam azon valamit. Képzeljék tsak bámúlásomat, a' mint egy tsinoson meg-aranyozott kotsi függvén egy rettentő nagy Balonon, a' mellynek kerületi nagyobb volt a' legnagyobb Torony tetejénél. — Bár-kámtól valami két öl távolságra leszállott. A' kotsiban egy férjfiú ült, és egy fél bá-rány, melly megsültnek látszott lenni. Mi-helyt valamennyire szünni kezdett bámú-lásom; Embereimmel körülvettem ezen tsu-dálatos ritkaságot.

A' férjfiúnak, ki Frantziának látszott, és az is volt, mindenik 'sebjéből egy pár gyönyörű óra lántzok függöttek ki drága kövekkel, a' mellyen, ha nem tsalatkozom, nagy Urak és Dámák voltak kimetzve. — Minden gombházából arany Medaille füg-gött, egyikegyik legalább száz aranyot érő, és minden ujján brilliántos gyűrűk — köntössének 'sebjei tele tömve arany er-szényekkel, mellyek szinte a' földre húz-ták. Uram Isten! gondolám magamban, ez az ember bizonyosan valami különös

szolgálatot tett az Emberi Nemzetnek, hogy a' mostani fösvenységek mellett is a' nagy Urak és Dámák, olly drága ajándékokkal, mert azoknak látszottak, megterhelték. Mind ezek mellett az eséstől olly rosszszül érzette magát, hogy alig szólhatott csak egy szót is. Egy idő múlva magához tért, és ezeket mondotta: Nem volt ugyan ollyan fejem és tudományom, hogy a' levegőben való hajókázást feltaláljam, még is többet tesz sok haszontalan levegőben ugrálók és kötélén tántzolók bátorságánál, hogy meghágjam, és benne a' levegőbe több ízben a' levegőbe szálljak. Ez előtt valami hét vagy nyolcz nappal, mivel számadásom' elvesztettem, felszállottam ebben Angliában a' Dornvalli partokon, és egy Juhot vettem magamhoz, hogy felülről lefelé sok kíváncsi nézőknek láttára mesterségemet kimutassam. Szerentsétlenségemre tíz minútum múlva felrepülésem után, megfordult a' szél, és kihajtott a' tenger felé, a' melly felett, hihetőképben egész az óltától fogva azon megmérhetetlen magosságba lebegtem

Jó hogy a' mesterségem, mellyet a' Juhval akartam tsinálni, el nem sült; mivel levegői útamnak harmadik napján olly nagyon megéheztem, hogy kéntelen voltam a' juhot levágni.

Mivel már akkor a' Hóldnál sokkal fellyebb voltam, és még egy tizenhat órá-

nyi fellyebb való szállás után végre a' Nap-
hoz olly közel értem, hogy a' szemöldö-
kömet is elper'selte; tehát a' megölt Juhot,
minekutánna elébb megnyúztam volna a'
kotsimban egy olly helyre tettem, a' hol
a' Napnak legtöbb ereje volt, vagy más
szókkal mondván, a' hová a' Szélhajó semmi
árnyekat sem vetett, illy módon három fer-
tály óra alatt egészen megsült. — Ebből
a' petsenyéből éltem osztán egész eddig. Itt
megállott az én emberem, és úgy látszott,
hogy a' körülötte lévő tárgyak vizsgálásába
merült. Midőn megmondottam néki, hogy
az előttünk lévő épület a' nagy Ur Serailja
Konstantzinápolyban, igen nagy zavaró-
dásban látszott lenni, mivel egészen másutt
gondolta magát lenni. Sokáig való re-
pülésemnek oka az volt, mondá végre,
hogy egy fonalam elszakadt, a' melly egy
lyukat ki's bedugó fedeletskén volt, és
arra szolgált, hogy az inflammabilis leve-
gőt általa kibotsássam. Ha már most a'
Balonra vagy (magyarúl mondva) a' Le-
vegői Hajóra nem löttem volna, és az ál-
tal ki nem szakítottam volna, úgy ő bizo-
nyosan mint Mahomed, az utolsó napig az
Ég és Föld között lebegett volna. Ekkor
a' kotsiját, nagy lelküleg a' Hormányo-
somnak ajándékozta. A' juh-petsenyét a'
tengerbe vetette. A' mi a' Ballont illeti, az
a' lövés miatt a' leesés közben szét szakadt,

N E G Y E D I K

T E N G E R I T Ö R T É N E T.

Mivel még van időnk Uraim, hogy egy friss palatzkot kiüresítsünk; tehát még egy más igen különös történetet fogok az Uraknak előbeszélleni, a' melly egynehány hónappal Európába való utolsó visszajöveletem előtt esett rajtam.

A' Nagy Ur, kinek én a' Római, Frantzia és Muszka Császári Követek által bemutatattam, egy főbenjáró dolog eligazítására engemet nagy Kairóba küldött, de a' mellynek titokba kellett maradni.

Nagy pompával 's igen sok kísérekkel elindúltam szárazon. — Az útban alkalmatosságom volt, hogy szolgálaim számát, egynehány igen haszonvehető emberekkel megneveljem. — Mert alig voltam egynehány mértföldnyire, láttam egy kis száraz embert, a' ki nagy sebességgel a' mezőn keresztül futott, 's ugyan az a' kis ember mindenik lábán ötven fontnyi órat vitt — felette tsudálkozván ezen látáson, megszóllítám 's kérdém tőle: „hová, hová olyan sebesen barátom? 's miért terheled olly nagyon lábaidat? — Én, mondá a' futó, fél órája hogy Bétsből kifutottam, a' hol eddig egy előkelő Uraságnál szolgáltam, 's ma elhagytam. Most ismét Kon-

stantzinapolyba szándékozom. — A' lábaimon lévő ön által pedig gyorsaságomat akartam mérsékelni; mivel moderata durant, ezt szokta Istenben bóldogúlt Tanítóm mondani. — Ez az Asahel nékem megtetszett, kérdezvén tőle hogy akarna-e szolgálatomba állani, kész volt reá. Ezután még egynehány Országban 's városokon keresztül utaztunk. Nem messze az úttól, egy szép füves barázdán, egy legény feküdt, a' ki meg sem motzant, mintha aludt volna. De mindazáltal nem aludt, hanem még sokkal inkább figyelmetesen a' földhöz tartotta fülét, mintha a' pokol lakosait akarta volna meghallgatni. — „Mit hallgatódzol ott barátom?“ — Én bizony csak időtöltésből ennél a' fűnél hallgatódzom, 's hallom hogy nő. — „'S teheted te azt?“ — „Oh még az tsekélység!“ — „Tehát jőjj szolgálatomba barátom, ki tudja hogy mit nem kell néha kihallgatni.“ Az én Legényem felugrott, és velem jött. Nem messze onnan egy dombon felhúzott puskával egy Vadász állott, és a' kék üres levegőbe lőtt. Szerentsét hozzá, szerentsét hozzá Vadász Uram? De ugyan mire lőttél? Én egyebet a' kék üres levegőnél nem látok. Én bizony csak ezt az új Potzdámi fegyvert próbáltam meg. A' Münszter tejein volt egy veréb Sztraszburghban; éppen azt lövém most le. A' ki a' nemes Vadász, 's puska-mesterség eránt való passió.

mat tudja, nem fog rajta tsudálkozni, hogy ezen derék Puskásnak mindjárt nyakába es-tem. Hogy semmit sem kíméllettem, tsak hogy őtet is szolgálatomba vehessem, már-az magától is alatta értetődik. Ezek után egynehány városon 's Országon keresztül utazván, végre a' Libánus hegyek mellett mentünk el. Ott egy nagy Czedrus erdő-nél egy mankós alatsony Legény állott, a' ki is egy kötelet húzott, a' melly ez egész erdőt körül fogta. Mit húzol ott barátom? kérdém a' Legénytől. — Oh nékem épülethez való fát kell vinnem, 's a' fejszémet otthon felejtettem, 's most már tsak úgy kell magamon segítenem, a' mint lehet — Ezen szóra egy rántásra az egész erdőt (a' melly egy négyszegű mértföldnyi volt) valamiut egy rakás nádat szemem előtt felhúzta. Hogy mit tselekedtem, azt úgy is ki lehet találni, Ezt a' Legényt el nem botsátottam volna, ha mindgyárt egy Követi fizetésembe került volna is. Erre minekutána valósággal Egyiptomi földre értem, olly rettenetes szélvész támadt, hogy attól féltem, hogy szekereimet, lovaimat, 's késérőimet szélyel szórja, és a' levegőbe hordja. Az út bal felől való részén hét szélmalom volt egy más mellett; mellynek kerekei olly sebesen suhogtak a' matom bálvánnyai körül, mint a' legfrissebb fonó asszony' orsója. Nem messze onnan egy Legény állott, ki is olly testes

és posgás volt, mint Szir Falstaff, 's a' job orra lyukát a' mutató ujjával bedugta. Mihelyt látta a' Legény szükségünket, és hogy a' nagy szélvészben hánykodunk, szembe fordúlt velünk, és nagy tisztelettel mint a' Muskateros Obester előtt, levevé előttem kalapját. Egyszerre még tsak legkisebb levegő sem mozgott, és mind a' hét malmom hirtelen megállott. Elbámúlva ezen történeten, melly nem látszott természetesnek, megszólítám: Legény mi az? Ördög lakik-e benned? vagy magad vagy az ördög? Engedelmet kérek, felele az ember. „En tsak egy kisselet tsinálok a' Gazdám-nak, a' Szél-molnárnak, és ne hogy mind a' hét malmát a' széllal elfújassam, egyik orrom lyukát bédugtam.“ — Erre, ez derék ember gondolám magamban. Ezt a' Legényt használhatod, ha majd haza mégysz, és ha lélekzeted megakad, mikor minden tengeren és szárazon lévő tsudatörténeteidet előbeszéled. Tsak hamar megegyezünk. A' szél tsináló az ő malmait elhagyta, és engem' követett.

Már éppen ideje volt Nagy Kairóba érni. Mihelyt a' reám bízott dolgot kívánságom szerént eligazítottam, tetszett nekem, az én egész haszontalan késérőimet, elbotsátani, és ezekkel mint Privat Gavallér vissza utazni. Minthogy pedig az idő igen szép volt, és a' Nilus kiön-

tése rendkívül gyönyörűséges, egy Bárkát fogadtam, hogy Alexandriáig vizen menjek. Igen jól is utaztunk egész három napig. — Az Urak hihetőképén többször is hallottak a Nilus kiöntéséről. Harmad nap múlva, a' mint mondtam, dagadni kezdte a Nilus, és más napra a' Tartománynak sok mértfoldnyire széle hossza a' víz által elboríttatott. Az ötödik napon, naplemente után megakadt az én Bárkám valamibe, a' mit én ágbogaknak véltem; de más napra viradván, látám, hogy mindenütt mondola-fáktól vagyok körül véve, mellyeknek gyümöltsei tökéletes érettek, és jók voltak. Levetvén a' vasmatskát, úgy találtuk, hogy a' földtől hatvan lábnyira lebegtünk, és következésképpen sem előre, sem hátra nem mehettünk. Mintegy nyoltz vagy kilentz óra tájban, a' mint a' napról hozzá vethettem, egyszerre szél támad, melly Bárkánkat hirtelen egy oldalára vetette, ekkor a' víz bele ment, elmerült, és én sok ideig sem nem láttam, sem nem hallottam semmit róla, a' mint mindjárt megtudhatják. Mindnyájan megszabadultunk szerentsésen, tudni illik: nyoltz férjfi, 's két gyermek a' fához kapaszkodván, mellynek ágai, igaz hogy mi értünk, nem a' Bárka terhére nyúltak oda. Ebben az állapotban maradánk három hétig és tsupán tsak mondolával éltünk. —

Hogy inni valónk is volt, azt kiki gondolhatja. Huszonkettődik napján a' mi szerentsétlenségünknek éppen olly hirtelen le-
 apadt a' víz, valamint megnőtt volt, és huszonhatodikán ismét Terra formán járhattunk. Bárkánk volt a' legelső kelle-
 metes tárgy, mellyet megláttunk, melly is, mintegy kétszáz ölnyi távolságra volt azon helytől, a' hová esett volt. Minek-
 utánna mindenünket, a' mi szükséges és hasznos volt, a' napnál megszáraztottuk volna, elindúltunk, hogy elveszett időnket megnyerjük, és útunkat megkeressük. A' mint felvetettük, legalább száz mért-földnyire kerteken, és berkeken vettettünk ki. Hét napra a' folyóhoz értünk, a' melly már ismét árkába folyt, és előbeszélők történetünket egy Beynek, ki is jó szívvel segített szükségünkben, és a' maga tulajdon Bárkáján tovább küldött. Mintegy hat nap alatt megérkeztünk Alexandriába, a' honnan Konstantzinápolyba hajókáztunk. Engem a' nagy Vezér igen kegyelmesen fogadott, és volt szerentsém Háremjét látni, a' hová ő Felsége magabévezetett, és méltóztatott megengedni, hogy annyi sok Dáma közzül, az ő Feleségeit sem vévén ki, a' mennyi nekem tetszene a' magam gyönyörűségére választanék. Az én szerelmes történeteimmal nem szoktam ditsekedni, azért most az Uraknak közönségesen jó éjtszakát kívánok.

Ö T Ö D I K

TENGERI TÖRTÉNET.

Az Egyiptomi utazás bevégezésével a Báró felkelvén aludni akart menni, éppen midőn a' Hallgatók szunnyadozó figyelmeztességek a' Szultán Háremjének említésére fel kezdett ébredni. Bizonyosan szerettek volna még a' Háremről valamit hallani. — Mivel pedig a' Báró tellyességgel nem akart abba ereszkedni, egyszersmind pedig az ébren lévő Hallgatóknak sem akarván kéréseiket egészen megtagadni, azért még adott valamit hozzá, és beszédét így folytatta :

A' Nagy Szultánnál az Egyiptomi utazásom után én voltam mindenben minden. Ő Felsége tellyességgel nem tudott nálam nélkül élni, és minden ebédet, és vacsorát véle kellett ennem. Meg kell vallanom Uraim, hogy a' Török Császár minden világi Hatalmasságok között, a' legpompásabb asztalt tart. — De ezt csak az ételekben, és nem az italokban kell érteni; mert a' mint lehet tudni, Mahomed' Törvényei az ő követőinek a' bor-italt megtiltják. Egy jó pohár borra tehát nem tarthat az ember számot egy nyilvánosság

Török ebédnél; de azomban a' mi nyilván-
 vánságos helyen meg nem esik, gyakran
 megtörténik titkon, és jóllehet meg van
 tiltva, még is úgy megiszsa némelly Török
 a' bort, mint akármelly Német Praelatus.
 Így történt Ő Felségével is. A' nagy asztal-
 nál, a' hol rend szerént a' Török Gene-
 rális Superintendensis, tudni illik a' Musti
 in partem salarii szokott enni, a' borról
 még csak említés sem tétetett: de ebéd
 után ő Felségére a' kabinétban közönsé-
 sen várakozott egy jó tele palacz. Egyszer
 int a' Nagy Szultán barátságosan, hogy ka-
 binetjában kövessem. Midőn pedig ott ma-
 gunkat bezártuk volna, így szólíta meg:
 Nyargalótzi! tudom, hogy ti Keresztények
 úgy is jól értetek a' borhoz. Itt van még
 nékem egy palacz Tokaim. Illy fáint soha
 sem hiszem hogy ittál volna; erre tölte Ő
 Felsége nékem is; magának is; öszveütünk
 poharainkat, 's kihajtottuk. — Hát mit
 mondasz hozzá! — úgye hogy extrafáin?
 „A' bor jó Felséges Uram!“ felelém, de
 engedelmével Felségednek, én ennél job-
 bat ittam Bétsben a' boldogúlt VI. Károly
 Császárnál, azt kóstolná meg egyszer Fel-
 séged. Barátom Nyargalótzi, betsületemre
 mondom, „lehetetlen hogy ennél jobb To-
 kai lehessen,“ — visszánozá a' Szultán.
 Én ezzel az üveggel egy Magyar Gavallér-
 tól kaptam egykor, a' ki ugyan csak nagy
 ritkaságnak mondotta. — Tréfaság Felsé-

ges Uram! a' Tokai és a' Tokai között nagy a' különbség, — a' Magyarok éppen nem bőkezűk. — Miben fogadjunk hogy én egy óra alatt, és éppen a' Császári pintzéből egy palacz Tokait, melly egészen más formájú leszsz, hozatni fogok Felségednek. „Nyargalótzi te mesélsz, monda a' Szultán“ Éppen nem, Felséges Uram! felelém, egyenesen a' Bétsi Császári pintzéből hozatok Felségednek egy óra alatt egészen más numerusú Tokait, nem ilyen alávalót mint ez. „Nyargalótzi! te velem tréfálni akarsz, azt pedig meg nem szenvedem. Én téged különben egy betsületszerető férjfiúnak tartalak — de most szinte azt hiszem hogy hazudsz.“ — Ej! no, Felséges Uram! a' próbától függ. Ha szavamnak nem állok, akkor üttesse el Felséged fejemet, pedig a' fejemmel tsak nem tréfálok. Hát Felséged mit tészen fel? — „Topp! én szavadnál foglak. Mikor a' négyet üti, ha itt nem lesz a' Tokai, úgy irgalom nélkül fejedet vétetem, mert hogy velem még a' legjobb Barátom is trefáljon, azt meg nem szenvedem. Ha pedig igéretedet bétellyesítet, úgy az én Kintstáromból annyi aranyat, ezüstöt, jóféle gyöngyöt, 's drága köveket vehetsz, a' mennyit a' legerősebb Legény kibirhat“ No ez tetszik nékem, felelém; azonnaltentát penát kérek, és a' következő levelet íráma' Császárné és Királyné Mária Therésiának:

„Felséged

„Felséged mint közönséges Örökös,
„bizonyosan a' néhai boldogúlt attya pin-
„tzejét is örökségbe kapta. — Bátorko-
„dom Felségedtől egy flashó Tolait kérni,
„de olyat, a' millyent a' néhai attyánál
„sokszor ittam, tudniillik a' legjobbiból,
„mert fogadás forog a' dologban. Én is
„meg fogom szolgálni a' miben lehet, és
„elvárván vagyok 's a' t.“

Ezen levelet, mivel már öt minúta el-
tölt volt, petsételeetlen adám által Kengyel-
futómnak, kinek is terhét levetni haladéék
nélkül Bétsbe kellett menni. Azután mia'
Nagy Szultánnal a' mi még az üvegben volt
kiittuk, várván a' jobbik felére. Elüti az
egy fertályt, elüti a' másodikat, és a' har-
madik fertályt is, és még az én Kengyel-
futómnak semmi híre. Tsak megvallom
igazán, hogy melegem kezdett lenni, és
mindég úgy tetszett, mintha ő Felsége néha
néha a' tsengetyű sinórjára nézett volna,
hogy a' Törvény Eírót szólítsa. Még is
kapék szabadságot a' kertbe való menetelre,
hogy egy kevésbé tisztább levegőt vehes-
sek magamhoz; mindazáltal követtek en-
gem mindenütt egy pár szolgálatra termett
fitzkók, a' kik mindenkor szemek előtt tar-
tottak. Abban az én félelmemben, midőn
már a' mutató az ötvenötödik minútumat
mutatná, hamarjában ellüldöttem az én
Fülelőm és Puskásom után. Ezek mindjárt
meg is jelentek. Az én Fülelőmnek mind-

járt le kellett egészen elnyújtózva a' földre feküdni, hogy meghallhassa, ha vallyon az én Kengyelfutóm megérkezik-é hamarjába. Nem kevés ijedségemre jelenté ő nékem, hogy az a' kujon valahol magánosan meszsze mély álomban feküdne, és minden ereiből horkolna. A' mint ezt az én derék Puskásom meghallotta, mindjárt egy meszsze látható magas dombra felfutott, és a' mint lábujjain előbbre nyújtotta volna nyakát, rettenetesen felkiáltott: szegény lelkemre mondom! itt fekszik az a' lomha egy tserfa alatt Belgrád mellett, a' teli palatzk pedig mellette strázsál! De várj, majd felébresztelek! — És így az ő durrantó pus-káját az aluvónak fejéhez alkalmasztatta, és a' töltést a' fának öszvenőtt ágai közzé lőtte, úgy hogy a' falevelek az aluvóra lehullottak; a' mellyre ő mindjárt is felébredett, és félelemmel azon tanakodott, hogy talán már a' meghatározott időt el is aludta; frissen azért talpra ugrott, hogy hamarjában a' palatzkal és a' Mária Theréziától írt levéllel ötvenkilentz és fél minútumkor négy órára a' Nagy Szultán' kabinétje előtt megjelenhessen. Az volt ám egy rettenetes gaudium reám nézve! — Ej! mint hörpölte a' nagy ajakú Szultán! Így szólla az után hozzám: Nyargalótzi! ne vegye azt rossz neven tőlem, hogy ezen palatzkot egyedül magamnak tartom. Maga jobb lábonn áll Bétsben mint én. Te még elég

sokra tarthatsz számot. És így bezárta azon palatzkot egy kis almáriomba, a' kultso-
kat pedig nadrágja zsebjébe tette, és a'
Kintstár Mester után indult. Oh! melly
ezüst hang ez az én füleimnek! — Meg
kell tehát a' fogadást fizetnem, monda a'
Kintstár Mesternek, a' ki éppen a' szobába
lépe: Hagyjon kegyelmed az én Barátom-
nak annyi kintset az én Tárházamból el-
vinni, a' mennyit egy legvaskosabb Le-
gény elvihet. A' Kintstár Mester meghajtá
magát, hogy szinte az orrát vonta a' föld-
höz a' maga Ura előtt; nékem pedig nagy
barátsággal megfogta kezemet a' nagy Szul-
tán, megrázá 's azzal ereszte bennünket.

Nem is múlattam egy szempillantást is,
a' mint gondolhatják az Urak, hogy az
én assignatiómat kielégítsem. Mindjárt elő
hívtam az én vaskosomat az ő hosszú
tyúkfogó kötelével, és béhelyheztettük ma-
gunkat a' Tárházba. A' mit pedig az én
vaskosom itt hagyott, midőn már az ő
öszvekötött batyuját elvitte volna; nehe-
zen hiszem, hogy azt az Urak kívánnák
elhozni. Én hamarjába prédámmal a' part-
hoz siettem, és kibérleltem magamnak egy
legnagyobb terhelni való üres hajót, ezt
jól megrakván, hogy prédámat bátorságba
helyheztethessem, szolgálaimmal tovább evez-
tem. De megtörtént a' mitől féltem. A'
Kintstár Mester a' Tárháznak ajtait nyitva
hagyta; perse hogy már nem is volt nagy

szüksége a' bészárásra ; nyakra före a' Szultánhoz futott, 's megjelentette néki, hogy melly szépen hasznomra fordítottam az assig nátiót. Ez mindjárt szeget ütött a' Szultán fejébe ; mindjárt is parantsolatot adott a' nagy Admirálnak, hogy az egész Tábori Gályákkal és tsajkákkal utánnam sietne, és tudtomra adná, hogy mi nem úgy alkudtunk légyen. A' midőn még alig hogy két mértföldet mentem volna, látom az egész Török Tábort kifeszített vitorlákkal utánnam sietni, és már rettegtem, hogy a' nem rég megerősödött fejem ismét mozgásba jön. Ezen rettegő félelmemet észrevévén az én széltsinálóm, 's előállott mondván : Ne törődjön semmitis Excellentziád ! Ezzel felhágott a' hajónak hátulsó részére, úgy hogy az egyik orra lyukát a' Török Tábori Hajóknak, a' másikat pedig az én hajómnak közepére szegezte, és olyan derék egy portzió szelet fűjt, hogy az egész Török Tábori Gályákat és tsajkákat minden perepútyostól egész a' partokig hajtotta; azomban pedig az én hajómat kevés órák alatt szerentsésen Olasz Országba kergette. Azon kintsből még is kevés hasznót vehettem, mivel Olasz Országban (Bibliotekárius Tegamen Urnak minden allítása mellett is) a' szegénység annyira elhatalmazott, hogy kéntelen voltam ; mivel igen lágy szívű ember vagyok ; kintseimnek nagyobb részét az úton álló koldúsoknak

adni. A' mi kevés megmaradt , Rómába tett utazásomkor a' Haramiáktól elvétellett. Tudom, hogy az Urak lelkek esmérete ez által fel nem háborodik.

Mostanában pedig Uraim elérkezett az én utolsó óráim is. Tsendes nyugalmat kívánok.

H A T O D I K

É S U T O L S Ó

TENGERI TÖRTÉNET.

Végezetével az utolsó Történetnek nem tartóztatá tovább magát a' Báró, hanem valósággal felkelt, és a' Társaságot le gjobb kedvében elhagyta. A' mint valaki őtet a' mulatságból kibotsátotta volna, észrevette egy a' mulató Társak között a' Bárót; ez úti társa volt a' Bárónak, ki is őtet utolsó utazásában Török Országba kíserte volt, és mondá, hogy nem messze Konstantzínápolytól egy rettenetes nagy lövöldöző találtatott, a' mellyet is Báró Tott a' minapában kiadott könyvében különösen említett. A' mit pedig írt felőle, a' mint eszembe jut, e' következendő. „A' Törökök közel Citalte városához a' nevezetes Szimois folyóvíznek partján egy rettenetes nagy ágyút állítottak fel, a' melly is egészen rézből volt öntve, mellyből is lehe-

tett egy tizenegy-száz fontos márvány golyóbist kilőni. “Nékem nagy kedvem volna, mondá a’ Tott ezt először is kilőni; hogy azután az ő tulajdonságiról ítéletet tehessek. Az egész Népség körülöttem reszkett, mivel az által az egész Várat és a’ Várost öszvedöntetni gondolták. Végtere még is csak megtsillamodott a’ félelem, és én megkaptam a’ szabadságot az ágyúnak kilövésére. Puskapor nem kívántatott több mint háromszáz-harmintz font; a’ golyobisnak nehézsége, a’ mint már említettem, tizenegyszáz font volt. A’ midőn a’ Pattantyús a’ tüzes kötelnek véget reá készült tartani a’ serpenyőre, a’ körülöttem lévő népség annyira hátra húzta magát, a’ mint csak lehetett. Én is bátorságba helyheztettem a’ Basát, a’ ki azért jött volt oda, hogy rendeléseket tégyen az ágyú felől. Magának a’ Pattantyúsnak is, kinek az én jeladásomra kellett az ágyút elsütönni, dobogott szíve a’ félelemtől. Én pedig az ágyú háta megett egy falsántzba vontam magamat, és a’ midőn a’ jelt adtam, olyan egy mozgást éreztem, mintha az egész föld megindult volna. Mintegy háromszáz ölnyire a’ golyóbis három részre széllyel pattant, és a’ Tengeren keresztül repült, ’s zúgása által az egész Canalist habbal töltötte el.

Ez az, Uraim! a’ mint én emlékezem, Báró Tottnak kiadásában a’ legnagyobb ágyú a’ Világon. A’ midőn Báró Nyar-

galótzni, és én a' körül-lévő tájékokat meglátogattuk, akkor ezen rettentő ágyúnak elsütése Báró Tott által, mint kimondhatatlan merészségét ezen Urnak például beszéllették. Én Olvasóm! a' ki nem hihetné hogy egy Frantzia még ennél is többet tselekedett volna! felvette ugyan ezen ágyút a' vállára, és midőn azt egyenesen helyeztette volna, azzal a' Tengerbe, onnét pedig annak tulsó partjára ugrott, a' honnét szerentsétlenségére, az előbbeni helyére akarván hajítani az ágyút — szerentsétlenségére mondom; mert egy kevésbé hamarabb kitsuszamodott kezéből a' midőn éppen hajítani akarta, és egyenesen a' Tenger közepébe esett, a' hol még most is fekszik, és minden bizonnyal egész ltélet napig fekve marad. E' miatt volt Uraim a' Bárónak az a' különös története a' Nagy Szultánnak a' Kintstár felől, mellyet az ő kegyetlenségének tulajdonított; de ez már régen elfelejtődött, mivel a' Nagy Szultánnak elég jövedelmei vagynak, és így a' Tárházát ismét hamar megtölthette. A' Báró Ur is éppen ekkor utoljára jelent meg Török Országban a' Császárnak tulajdon kézbéli meghívására, mellyet Rómában kezéhez vett, és talán még most is ott volna, hogy ha azon nevezett ágyúnak elvesztése a' kegyetlen Törököket annyira fel nem háborította volna; most tehát a' Szultán ismét azon változhatatlan parantsolatját megerősíté, hogy

a' Bárónak feje újra leüttesen. Egy bizonyos Szultánné pedig, kinek ő nagy kedvellője volt, nem tsak idő halasztás nélkül tudósította őtet ezen vért szomjúhozó fel-tételről, hanem még tulajdon hajlékában mind addig elrejtette, míg azon Tiszt, kire ezen dolognak végrehajtása bízott, az ő segédelmével őtet meg nem nyúgosztalta volna. Következendő éjtszakán egy Velen-tzébe szándékozó hajón elszöktünk, és így szerentsésen megszabadúltunk.

Ezen történetről nem szívesen emlé-kezik a' Báró, mivel ekkortett próbatételé-ben megtsalatkozván, még ezen fellyül egy hajszálon majd tsak életét el nem vesztette. De mivel semmi gyalázatjára nem szolgál, tehát hébe korba tudta nélkül el szoktam beszélni.

